

Eindtermen MUZISCHE VORMING basisonderwijs steinerschool

Het leergebied Muzische vorming bestaat uit vier domeinen: **beeldende vorming, muziek, drama en beweging**. Beeldende vorming wordt voor de eindtermen naargelang de technieken opgedeeld in schilderen, vormtekenen, tekenen, boetseren en handvaardigheid. De attitudes voor worden in een apart punt beschreven maar worden uiteraard geïntegreerd in de andere domeinen. De kunstzinnige activiteiten die met taal verbonden zijn zoals toneel, recitatie en dergelijke, dienen in samenhang met het leergebied Taal gezien te worden; de kunstzinnige activiteiten die met lichaamsbeweging samenhangen met het leergebied Lichamelijke opvoeding.

1. Beeld

Schilderen

De kinderen

- MV 1 kunnen objectieve wetmatigheden uit de kleurenwereld toepassen en tonen dit doordat zij in aquareltechniek (schilderen met waterverf op nat papier, het zgn. nat-in-nat schilderen):
- kleuren zuiver naast elkaar kunnen schilderen;
 - de kleurvlakken evenwichtig kunnen verdelen;
 - kleurovergangen kunnen schilderen;
 - kleuren over elkaar kunnen schilderen, zodat secundaire kleuren ontstaan;
 - met drie kleuren binnen elke kleur een nuancering van intensiteit kunnen geven.
- MV 2 kunnen de kwaliteit van de kleuren beleven en herkennen en bezitten een gevoel voor de eigen taal van elke kleur:
- zij kunnen verschil in spanning, harmonie of disharmonie tussen kleuren ervaren en hanteren;
 - zij kunnen het kwalitatief onderscheid ervaren en hanteren tussen polaire, complementaire of naast elkaar liggende kleuren.
- MV 3 kunnen loskomen van stereotiepe vormen en patronen en leggen hierdoor de basis voor een dynamisch denken dat zich beweegt tussen waarneming en fantasie; tussen het geworden en wat nog zal ontstaan.
- MV 4 kunnen op basis van de beleving van het verband tussen kleur en vorm, door middel van kleur vormen weergeven: zij kunnen in aquareltechniek (schilderen met waterverf op nat papier, het zgn. nat-in-nat schilderen):
- uit de kleur menselijke gestalten laten ontstaan;
 - uit de kleur dierlijke gestalten laten ontstaan;
 - uit de kleur plantengestalten laten ontstaan;
 - vormen uit het mineralenrijk en landschappen laten ontstaan. (zie ook TN 8*, WO)
- MV 5 tonen dat zij een thema door middel van kleur en vorm kunnen verbeelden.
- MV 6* hebben een besef van de werking en het innerlijk gebaar van kleuren en vormen.
- MV 7 kunnen zelfstandig het nodige materiaal gebruiken:
- voorbereiding en opruimen;
 - technische problemen verhelpen: een te nat/ te droog blad, te veel/ te weinig verf.
- MV 8* zijn bereid om zorgzaam om te gaan met het materiaal.
- MV 9* zijn bereid door te zetten tot het werk voltooid is en leren ook waarnemen wanneer het voltooid is.
- MV 10* zijn bereid hun werk en dat van anderen kritisch waar te nemen, vanuit verschillende standpunten te beoordelen en de individuele geaardheid van deze werken te respecteren.
- MV 10bis ontwikkelen een gevoel voor kwaliteit (vormen en kleuren) als basis voor het kritisch beoordelen van beeldmateriaal.

Vormtekenen

De kinderen

- MV 11 kunnen de structuur en opbouw van een vorm waarnemen en herkennen en tonen dit doordat zij:
- met de vrije hand door middel van rechte en de gebogen lijnen vormen kunnen tekenen;
 - in staat zijn tot een nauwkeurige, zekere lijnvoering.
- MV 12 tonen hun inzicht in de structuur en opbouw van een vorm doordat zij vormen en meetkundige figuren kunnen tekenen, rekening houdend met ruimtelijke richting en temporele ordening.
- MV 13 kunnen de vormen niet enkel in het voorstellingsvermogen beleven, maar ook door middel van lichaamsbeweging, waarbij zij verschillende zintuigfuncties op elkaar kunnen afstemmen. (zie ook LO 27)
- MV 14 kunnen het kunstzinnige met het exacte verbinden.
- MV 15* ontwikkelen een dynamische wisselwerking tussen denken en waarnemen.
- MV 16* ontwikkelen een gevoel voor de schoonheid van de niet-figuratieve vorm.
- MV 17* ontwikkelen, door middel van waarneming en het (vrijehand)tekenen, waardering voor meetkundige of cultureel bepaalde vormen, figuren en patronen.
- MV 18* zijn bereid door te zetten tot het werk voltooid is en leren ook waarnemen wanneer het voltooid is.

Tekenen

De kinderen

- MV 19 kunnen door middel van kleur en lijn wat zij waargenomen hebben (vanuit de herinnering) of wat zij zich voorstellen weergeven.
- MV 20 kunnen diverse leerinhouden verwerken, ook illustratief en besteden daarbij aandacht aan lijnvoering, kleurgebruik en verhoudingen.

Boetseren

De kinderen

- MV 21 kennen klei en kunnen er op aangepaste wijze mee omgaan.
- MV 22 kunnen omgaan met het ruimtelijk aspect van het materiaal klei;
- zij kennen het onderscheid tussen holle en bolle vormen en kunnen deze uit klei vormen;
 - zij kunnen in hun werk de wisselwerking van holle en bolle vormen hanteren.
- MV 23 kunnen zelfstandig het nodige materiaal gebruiken (voorbereiding en opruimen).
- MV 24* zijn bereid zorgzaam om te gaan met het materiaal.
- MV 25* zijn bereid door te zetten tot het werk voltooid is en leren ook waarnemen wanneer het voltooid is.
- MV 26* zijn bereid hun werk en dat van de anderen kritisch waar te nemen, vanuit verschillende standpunten te beoordelen en de individuele geaardheid van deze werken te respecteren.

Handvaardigheid (zie ook WO 2. Technische vorming)

De kinderen

- MV 27 kennen diverse materialen en technieken en kunnen ermee omgaan: papier, lijm, knippen, scheuren, wol, bijenwas, hout.
MV 28 kunnen doelgericht voorwerpen maken.

2. Muziek

De kinderen

- MV 29 kunnen muziek beluisteren en actief beoefenen, met aandacht voor:
- melodie;
- ritme;
- klankeigenschappen, stemming en specifieke schoonheid.
- MV 30 kunnen praktisch musicerend:
- een eigen stem voeren;
- in tweestemmige harmonie samenzingen;
- een instrument bespelen, waarbij zij reeds een zeker individualisme tonen;
- hun individuele inbreng in de groep hanteren en plaatsen.
- MV 31 beheersen notenschrift en muziekterminologie in functie van het praktisch musiceren:
- zij kunnen wat visueel wordt waargenomen, verbinden met wat gehoord, gezongen of gespeeld wordt;
- zij kunnen zich klanken en intervallen voorstellen;
- herkennen en begrijpen een beperkt aantal technische termen: noten (hele, halve, kwart, achtste), rust, maat, ritme, interval.
- MV 32* hebben een gehoor en een luisterhouding ontwikkeld die een onbevooroordeeld luisteren naar muziek en een verdere verkenning van de muziekwereld mogelijk maken.
- MV 33* ervaren de sociale kwaliteiten van samen zingen en musiceren en beleven vreugde en voldoening aan het zingen en musiceren.
- MV 34* beseffen de betekenis van regelmatig oefenen en zijn bereid daaraan een positieve waarde toe te kennen.
- MV 35 kunnen op aangepaste wijze en zorgzaam omgaan met muziekinstrumenten en ander muziekmateriaal.
- MV 36* ontwikkelen een gevoel voor kwaliteit (ritme, melodie, klankkleur en -evenwicht,...) als basis voor het kritische beoordelen van diverse muziekvormen.
- MV 36bis kunnen het eigen musiceren en dat van de anderen kritisch beluisteren en vanuit verschillende muzikale aspecten beoordelen

3. Drama (zie ook TN 6, TN 15, TN 17 – 18)

De kinderen

- MV 37* kunnen genieten van voor hen bestemde activiteiten op schoolniveau.
- MV 38 kunnen aandacht en respect opbrengen voor toneel- en voordrachtskunst en tonen dit door een aangepaste kijk- en luisterhouding.
- MV 39 kunnen geconcentreerd luisteren naar een gesproken tekst (verteld of voorgelezen) en die mondeling dramatisch weergeven.
- MV 40 kunnen spelvormen in functie van thema's uit de leerstof of in een sociale context hanteren.
- MV 41 kunnen thema's uit de leerstof, gebeurtenissen of gevoelens, dramatisch of door middel van voordracht weergeven
- MV 42 kunnen gebruik maken van stem (articulatie, adembeheersing, tempo, toonhoogte), houding, beweging, gebaar en mimiek in functie van de speelsituatie.
- MV 43 kunnen zich in een rol inleven en daarin in wisselwerking treden met medespelers.
- MV 44* beleven vreugde en voldoening aan het samen toneelspelen en voordragen, doordat ze vanuit een kritische bezorgdheid actief bijdragen aan de kwaliteit van het eindresultaat.
- MV 45* beseffen de betekenis van regelmatig oefenen en zijn bereid een positieve waarde aan dit gedrag toe te kennen.
- MV 46 kunnen op aangepaste wijze en zorgzaam omgaan met toneelmateriaal als decor, kleding en rekwisieten.
- MV 47* zijn bereid positief gevolg te geven aan constructieve aanwijzingen van en evaluatie door leraar en leerlingen.

4. Beweging (zie LO 25 – 28)

De kinderen kunnen:

- MV 48* vreugde en voldoening beleven aan lichaamstaal en beweging.
- MV 49 bewegingen uitvoeren begeleid door het gesproken woord of muziek, waarbij elementaire taal-, muziek-, psychische, louter vormelijke elementen of stemmingen vorm krijgen.
- MV 50 de sociale dimensie van beweging ervaren:
- zij kunnen een eenvoudig bewegingsverloop samen met anderen uitvoeren;
- zij kunnen daarbij elkaars beweging waarnemen, er rekening mee houden en erop inspelen.
- MV 51 bewegingen uitvoeren waarbij zij rekening houden met één of meerdere basiselementen van het bewegingsverloop van zichzelf en de anderen: tijd, ruimte (plaats en richting) en kwaliteit.
- MV 52* beseffen de betekenis van regelmatig oefenen en zijn bereid een positieve waarde aan dit gedrag toe te kennen.
- MV 53 kunnen op aangepaste wijze en zorgzaam omgaan met materiaal en kleding.
- MV 54* zijn bereid een positieve waarde aan dit gedrag toe te kennen.

5. Attitudes

Het onderwijs is erop gericht dat de kinderen

- MV 55* de processen kunnen ervaren die het muzische handelen bepalen, doordat zij:
- hun waarnemingsvermogen gericht en onbevooroordeeld kunnen gebruiken;
- hun fantasie, voorstellingsvermogen en geheugen, vooral voor ruimtelijke oriëntatie en temporele ordening, gericht kunnen gebruiken;
- een denken ontwikkelen waarbij het innerlijk voorstellen en waarnemen geobjectiveerd worden zonder naar het louter intellectuele af te glijden;
- hun voorstellingsvermogen, hun bewegings-, evenwichts- en tastzin kunnen aanspreken en coördineren;
- hun gevoelswereld verfijnen en differentiëren, zowel op het kunstzinnige als op het sociale vlak.
- MV 56* kleur- en vormgevoel ontwikkelen, ook inzake klankkleur en vormen op het gebied van de muziek.
- MV 57* schoonheid in haar verschillende verschijningsvormen kunnen beleven.
- MV 58* zichzelf ervaren en zelfvertrouwen ontwikkelen.